

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

**ΠΜΣ: «Επιστήμες της Αγωγής-Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με τη
χρήση των ΤΠΕ (e-learning) »**

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ «ΟΔΥΣΣΕΑΣ»

ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2014

Συνεργαζόμενα Σχολεία: Δ. Σ. ΛΕΟΝΤΕΙΟΥ και Δ.Σ. ΝΑΥΣΤΑΘΜΟΥ

ΤΕΛΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ Α3

Φοιτήτρια: ΚΟΛΟΚΥΘΑ ΙΩΑΝΝΑ Α.Μ.:01012

ΡΕΘΥΜΝΟ, 10 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Εισαγωγή	Σελ. 3
ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ: Το πλαίσιο της έρευνας	Σελ. 3
1.1 Το θεωρητικό πλαίσιο	Σελ. 3
1.2 Γενική περιγραφή	Σελ. 4
2. Τα ερευνητικά ερωτήματα	Σελ. 5
3. Μεθοδολογία	Σελ. 5
3.1 Χρονική περίοδος διενέργειας της έρευνας.	Σελ. 5
3.2 Είδος έρευνας	Σελ. 5
3.3 Μέσα συλλογής δεδομένων	Σελ. 5
3.4 Επεξεργασία αποτελεσμάτων	Σελ. 6
ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ: Επεξεργασία-Ανάλυση των δεδομένων	Σελ. 7
4.1 Περιγραφή του δείγματος	Σελ. 7
4.2 Τεχνολογικό προφίλ μαθητών	Σελ. 8
1 ^ο ερευνητικό ερώτημα για ερωτηματολόγια Ex ante- Ex post / Ερωτήσεις 1, 3, 10	Σελ. 11
2 ^ο ερευνητικό ερώτημα για ερωτηματολόγια Ex ante- Ex post / Ερωτήσεις 2, 4	Σελ. 12
3 ^ο ερευνητικό ερώτημα για ερωτηματολόγια Ex ante- Ex post / Ερωτήσεις 5, 6, 7	Σελ. 13
4 ^ο ερευνητικό ερώτημα για ερωτηματολόγια Ex ante- Ex post / Ερωτήσεις 8, 9	Σελ. 14
1 ^ο ερευνητικό ερώτημα για ερωτηματολόγια On going 1-3-4 / Ερωτήσεις 1, 2, 3, 8, 10	Σελ. 15
2 ^ο ερευνητικό ερώτημα για ερωτηματολόγια On going 1-3-4 / Ερωτήσεις 5, 6, 7	Σελ. 18
3 ^ο ερευνητικό ερώτημα για ερωτηματολόγια On going 1-3-4 / Ερωτήσεις 9, 12, 13	Σελ. 19
4 ^ο ερευνητικό ερώτημα για ερωτηματολόγια On going 1-3-4 / Ερωτήσεις 4, 11	Σελ. 21
Το ερωτηματολόγιο της τάξης μου (πριν & μετά)	Σελ. 22
Συμπεράσματα	Σελ. 26
Βιβλιογραφία	Σελ. 28

Πίνακες

Πίνακας 1 Φύλο	Σελ. 7
Πίνακας 2.1 Επίπεδο γνώσης χρήσης ΤΠΕ	Σελ. 8
Πίνακας 2.2 Συχνότητα χρήσης ΤΠΕ	Σελ. 9
Πίνακας 2.3 Διαθεσιμότητα τεχνολογικών μέσων	Σελ. 9
Πίνακας 4 1 ^ο ερευνητικό ερώτημα για ερωτηματολόγια Ex ante- Ex post (E1, E3, E10)	Σελ. 11
Πίνακας 5 2 ^ο ερευνητικό ερώτημα για ερωτηματολόγια Ex ante- Ex post (E2, E4).	Σελ. 12
Πίνακας 6 3 ^ο ερευνητικό ερώτημα για ερωτηματολόγια Ex ante- Ex post (E5, E6, E7)	Σελ. 13
Πίνακας 7 4 ^ο ερευνητικό ερώτημα για ερωτηματολόγια Ex ante- Ex post (E8, E9)	Σελ. 14
Πίνακας 8 1 ^ο ερευνητικό ερώτημα για ερωτηματολόγια On going 1-3-4 (ερώτηση 1)	Σελ. 15
Πίνακας 9 1 ^ο ερευνητικό ερώτημα για ερωτηματολόγια On going 1-3-4 (ερώτηση 2)	Σελ. 15
Πίνακας 10 1 ^ο ερευνητικό ερώτημα για ερωτηματολόγια On going 1-3-4 (ερώτηση 3)	Σελ. 16
Πίνακας 11 1 ^ο ερευνητικό ερώτημα για ερωτηματολόγια On going 1-3-4 (ερώτηση 8)	Σελ. 16
Πίνακας 12 1 ^ο ερευνητικό ερώτημα για ερωτηματολόγια On going 1-3-4 (ερώτηση 10)	Σελ. 17
Πίνακας 13 2 ^ο ερευνητικό ερώτημα για ερωτηματολόγια On going 1-3-4 (ερώτηση 5)	Σελ. 18
Πίνακας 14 2 ^ο ερευνητικό ερώτημα για ερωτηματολόγια On going 1-3-4 (ερώτηση 6)	Σελ. 18
Πίνακας 15 2 ^ο ερευνητικό ερώτημα για ερωτηματολόγια On going 1-3-4 (ερώτηση 7)	Σελ. 19
Πίνακας 16 3 ^ο ερευνητικό ερώτημα για ερωτηματολόγια On going 1-3-4 (ερώτηση 9)	Σελ. 19
Πίνακας 17 3 ^ο ερευνητικό ερώτημα για ερωτηματολόγια On going 1-3-4 (ερώτηση 12)	Σελ. 20
Πίνακας 18 3 ^ο ερευνητικό ερώτημα για ερωτηματολόγια On going 1-3-4 (ερώτηση 13)	Σελ. 20
Πίνακας 19 4 ^ο ερευνητικό ερώτημα για ερωτηματολόγια On going 1-3-4 (ερώτηση 4)	Σελ. 21
Πίνακας 20 4 ^ο ερευνητικό ερώτημα για ερωτηματολόγια On going 1-3-4 (ερώτηση 11)	Σελ. 22
Πίνακας 21 Το ερωτηματολόγιο της τάξης μου (πριν & μετά)	Σελ. 23

Εισαγωγή

Η παρούσα εργασία έχει ως στόχο την παρουσίαση των αποτελεσμάτων του προγράμματος «ΟΔΥΣΣΕΑΣ» που εκπονήθηκε το σχ. έτος 2013-2014. Η δομή της εργασίας έχει ως εξής: Στο πρώτο μέρος επιχειρείται να παρουσιαστεί σύντομα και συνοπτικά το θεωρητικό πλαίσιο του προγράμματος «ΟΔΥΣΣΕΑΣ» και αναφέρεται η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε σε όλες τις φάσεις υλοποίησης των τηλεδιασκέψεων. Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζονται τα στατιστικά δεδομένα της έρευνας καθώς επίσης επιχειρείται και η περιγραφή των δεδομένων με βάση τα ερευνητικά ερωτήματα που διατυπώθηκαν. Τέλος, αναφέρονται τα γενικά συμπεράσματα της έρευνας.

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ: Το πλαίσιο της έρευνας

1.1 Το θεωρητικό πλαίσιο

Τα τελευταία τριάντα χρόνια καταγράφονται αρκετές θεωρίες σε σχέση με το παιδαγωγικό μοντέλο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (Λιοναράκης, 2001 οπ. αναφ. στους Hambiaouris, Raptis, & Rapti, 2009), το οποίο διαχωρίζεται από το παραδοσιακό μοντέλο διδασκαλίας. Στις μέρες μας, η εξ αποστάσεως εκπαίδευση γίνεται ολοένα και πιο ανθρωποκεντρική και πολύμορφη και συχνά συνδυάζεται με συμβατικά προγράμματα σπουδών (Keegan, 1996, Picciano, 2001 οπ. αναφ. στους Hambiaouris, Raptis, & Rapti, 2009). Η δημιουργική ένταξη των νέων τεχνολογιών στο ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο (Carr & Kemmis, 2002 στο Αναστασιάδης, 2009:1 οπ. αναφ στο Ραλλιάς & Αναστασιάδης, 2015) και η αξιοποίηση της τεχνολογίας με παιδαγωγικούς και κοινωνικούς όρους ευνοούν τη δημιουργία συνεργατικών περιβαλλόντων μάθησης από απόσταση τα οποία θα θέτουν ως στόχο την ενθάρρυνση της διερευνητικής και κριτικής σκέψης (Brusilovsky, 1999· Κωστούλα & Μακράκης, 2006· Σολωμονίδου, 2006 στο Αναστασιάδης, 2009:1 οπ. αναφ στο Ραλλιάς & Αναστασιάδης, 2015), και θα διαμορφώνουν τους όρους και τις προϋποθέσεις για μια πολυμορφική εξ αποστάσεως εκπαίδευση (Lionarakis, 1998 στο Αναστασιάδης, 2009:1 οπ. αναφ στο Ραλλιάς & Αναστασιάδης, 2015).

Η εισαγωγή των ΤΠΕ στην εκπαίδευση θα πρέπει να σχεδιάζεται και να υλοποιείται με παιδαγωγικούς όρους, καθώς η επίτευξη των μαθησιακών στόχων επηρεάζεται από το σχεδιασμό της διδακτικής μεθοδολογίας και όχι από τον τύπο της τεχνολογίας που χρησιμοποιείται για τη μετάδοση των πληροφοριών (Λιοναράκης, 2006 οπ. αναφ στο Αναστασιάδης και άλλοι, 2012). Η παρούσα εργασία σκοπό έχει να παρουσιάσει τα αποτελέσματα της συνεργασίας δύο δημοτικών σχολείων (Δ.Σ. Λεοντείου

και Δ.Σ. Ναυστάθμου) με μέσο τη Διαδραστική Τηλεδιάσκεψη (ΔΤ). Οι Διαδραστικές Τηλεδιασκέψεις σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος «ΟΔΥΣΣΕΑΣ 2014».

Με τον όρο Τηλεδιάσκεψη (Videoconferencing) αναφερόμαστε στην επικοινωνία σε πραγματικό χρόνο (real time) μέσω ήχου (audio) κινούμενης εικόνας (live video) και δεδομένων (Data) ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα απομακρυσμένα σημεία. (Suthers, 2001; Gibson και Cohen, 2003; Reed & Woodruff, 1995; Alexander et al., 1999; Chandler and Hanrahan, 2000 οπ. αναφ. Αναστασιάδης, Μανούσου, Θ. Σιάκας, Φιλιππούσης, Κουκούλης, . . ., & Καρβούνης (2011).

Με τον όρο Διαδραστική Τηλεδιάσκεψη (ΔΤ) – Interactive Videoconferencing (IVC) – αναφερόμαστε στην παιδαγωγική αξιοποίηση της τηλεδιάσκεψης με στόχο το άνοιγμα του σχολείου σε ευρύτερα κοινωνικά και μαθησιακά περιβάλλοντα, στην ενθάρρυνση της κριτικής θέασης του μικρόκοσμου που περιβάλλει την σχολική τάξη, στην καλλιέργεια του πνεύματος συνεργασίας της κοινωνικής διαπραγμάτευσης, με άλλες νοοτροπίες, στάσεις, συμπεριφορές και αντιλήψεις (Anastasiades, 2007; 2009 οπ. αναφ στο Αναστασιάδης και άλλοι, 2012). Η Διαδραστική Τηλεδιάσκεψη (ΔΤ) – Interactive Videoconferencing (IVC) – επιτρέπει σε εκπαιδευόμενους και εκπαιδευτές που βρίσκονται σε δύο ή περισσότερα απομακρυσμένα σημεία όχι απλά να επικοινωνούν ανταλλάσσοντας απόψεις ή να μοιράζονται δεδομένα μεταξύ τους, αλλά να συμμετέχουν ενεργά σε ένα δυναμικό περιβάλλον αλληλεπίδρασης, κύριο χαρακτηριστικό γνώρισμα του οποίου αποτελεί η συνεργατική οικοδόμηση της γνώσης από απόσταση σε πραγματικό χρόνο (Anastasiades, 2009 οπ. αναφ στο Αναστασιάδης και άλλοι, 2012).

Στη σύνθετη αυτή διδακτική εφαρμογή υιοθετήθηκαν παιδαγωγικές αρχές του γνωστικού και κοινωνικού εποικοδομισμού, καθώς και της κριτικής - χειραφετικής προσέγγισης (Ματσαγγούρας, 1999, Ράπτης και Ράπτη, 2007 οπ. αναφ. στους Hambiaouris, Raptis, & Rapti, 2009), ενώ το συνεργατικό - διερευνητικό σχέδιο εργασίας (πρότζεκτ) με τη βοήθεια των ΤΠΕ σε ομαδοσυνεργατικό πλαίσιο (κοινότητες μάθησης) - με τη χρήση ή μη της τηλεσυνεργασίας - αποτέλεσε την κύρια διδακτική στρατηγική (Hambiaouris, Raptis, & Rapti, 2009).

1.2 Γενική Περιγραφή

Η έρευνα βασίστηκε στην μεθοδολογία αξιολόγησης του προγράμματος ΟΔΥΣΣΕΑΣ και εστιάζει σε δύο επίπεδα: το διδακτικό-παιδαγωγικό και το κοινωνικό (Anastasiades, 2003). Τα σχολεία που συμμετείχαν στο πρόγραμμα τηλεδιασκέψεων είναι το Δημοτικό σχολείο της Λεοντείου Πατησίων (Αθήνα) και το Δημοτικό σχολείο του Ναυστάθμου Χανίων. Το θέμα των τηλεδιασκέψεων μεταξύ των δύο δημοτικών σχολείων ήταν «Αειφόρος ανάπτυξη και φυσική καλλιέργεια».

Οι βασικοί στόχοι της έρευνας ήταν να διερευνηθούν οι αρχικές απόψεις των μαθητών αναφορικά με:

- την επικοινωνία με τους δασκάλους τους μέσω τηλεδιάσκεψης,
 - την συνεργασία με τους συμμαθητές μια άλλης τάξης μέσω τηλεδιάσκεψης,
 - το ενδεχόμενο αντικατάστασης της πρόσωπο με πρόσωπο διδασκαλίας με μαθήματα μέσω τηλεδιάσκεψης από το σπίτι τους
 - τη λειτουργία του σχολείου ως φορέα κοινωνικοποίησης
- και κατά πόσο η συμμετοχή τους στις τηλεδιασκέψεις επηρέασε τις αρχικές τους απόψεις.

2. Τα ερευνητικά ερωτήματα

Πέντε ήταν τα βασικά ερευνητικά ερωτήματα:

1. Πώς αντιμετωπίζουν οι μαθητές το ενδεχόμενο ότι μπορούν να επικοινωνούν και να κάνουν μάθημα με τον δάσκαλο τους μέσω τηλεδιάσκεψης; Κατά πόσο η συμμετοχή τους στις τηλεδιασκέψεις επηρέασε τις αρχικές τους απόψεις;
2. Ποιες είναι οι απόψεις των μαθητών αναφορικά με το ενδεχόμενο ότι μπορούν να επικοινωνήσουν και συνεργαστούν από απόσταση με άλλους μαθητές μιας απομακρυσμένης τάξης μέσω τηλεδιάσκεψης; Κατά πόσο η συμμετοχή τους στις τηλεδιασκέψεις επηρέασε τις αρχικές τους απόψεις;
3. Με ποιο τρόπο οι μαθητές αντιμετώπισαν την πιθανότητα να αντικατασταθεί η πρόσωπο με πρόσωπο διδασκαλία με μαθήματα μέσω τηλεδιάσκεψης αποκλειστικά από το σπίτι τους; Κατά πόσο η συμμετοχή τους στις τηλεδιασκέψεις επηρέασε τις αρχικές τους απόψεις;
4. Κατά πόσο οι τηλεδιασκέψεις επηρεάζουν τις απόψεις των μαθητών σχετικά με την λειτουργία του σχολείου ως φορέα κοινωνικοποίησης;
5. Κατά πόσο οι τηλεδιασκέψεις επηρεάζουν το Ψυχολογικό Κλίμα της Τάξης ;

3. Μεθοδολογία

3.1 Χρονική περίοδος διενέργειας της έρευνας.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε από τον Ιανουάριο μέχρι τον Μάιο του σχολικού έτους 2014

3.2 Είδος έρευνας

Πρόκειται για μια εφαρμοσμένη έρευνα δράσης η οποία είναι συγχρονική επιτόπια και χαρακτηρίζεται ως ποσοτική.

3.3 Μέσα συλλογής δεδομένων

Ως έντυπα συλλογής δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν δύο ερωτηματολόγια κλειστού τύπου. Ένα ερωτηματολόγιο χρησιμοποιήθηκε πριν από την έναρξη των τηλεδιασκέψεων (EX ANTE) και μετά το τέλος των τηλεδιασκέψεων (EX POST). Ένα δεύτερο ερωτηματολόγιο χρησιμοποιήθηκε μετά το τέλος κάθε

τηλεδιάσκεψης και στις τέσσερις τηλεδιασκέψεις (ONGOING 1,2,3,4). Κατά την επεξεργασία των ερωτηματολογίων δεν βρέθηκαν τα ερωτηματολόγια της δεύτερης φάσης. Οπότε τα δεδομένα αφορούν μόνο τις τρεις τηλεδιασκέψεις. Τέλος, δόθηκε το ερωτηματολόγιο της τάξης μου (TET) πριν και μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος τηλεδιασκέψεων. Χρησιμοποιήθηκε το MCI (My Class Inventory) /TET των Fraser, Anderson και Wallberg όπως αυτό προσαρμόστηκε για τα Ελληνικά από τον Η. Ματσαγγούρα, με τίτλο "Το Ερωτηματολόγιο της Τάξης μου"(TET).

3.4 Επεξεργασία αποτελεσμάτων

Για την επεξεργασία των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκε το λογισμικό στατιστικής επεξεργασίας «IBM SPSS 20.0 for Windows». Για τα ερωτηματολόγια Ex ante και Ex post έγινε ποσοτικοποίηση των απόψεων σε κλίμακα likert και στη συνέχεια σύγκριση των μέσων όρων με t-test για εξαρτημένα δείγματα. Για τα ερωτηματολόγια Ongoing 1,3,4 αρχικά έγινε ποσοτικοποίηση των απόψεων σε κλίμακα likert και στη συνέχεια σύγκριση των μέσων όρων με ανάλυση διακύμανσης ANOVA.

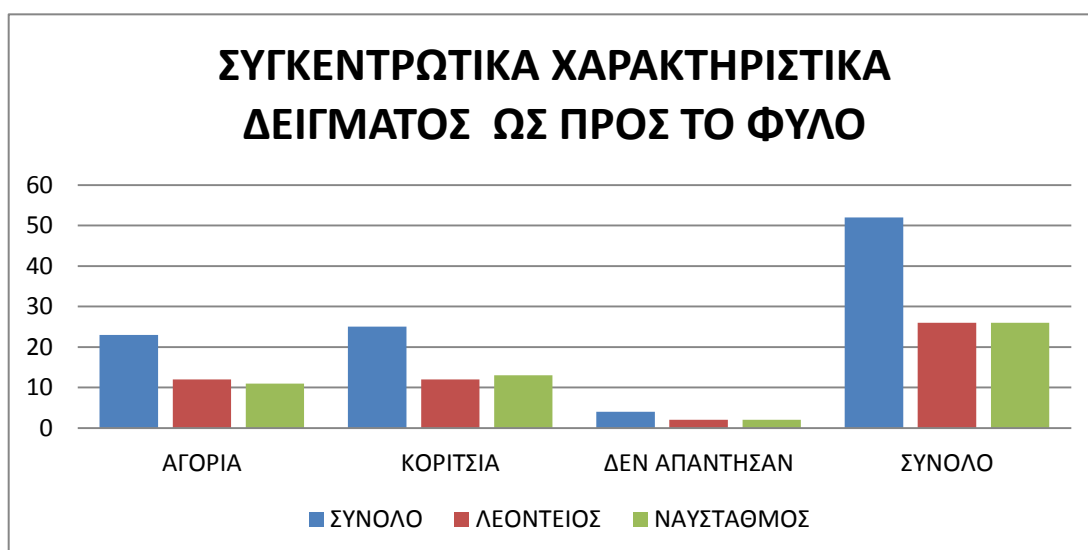
ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ: Επεξεργασία-Ανάλυση των δεδομένων

4.1 Περιγραφή Δείγματος

Στον πίνακα 1 παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά του δείγματος ως προς το φύλο. Όπως φαίνεται από τα στοιχεία του πίνακα τα σχολεία που συμμετείχαν στο πρόγραμμα των τηλεδιασκέψεων είναι το Δ.Σ. Λεόντειος και το Δ.Σ. του Ναυστάθμου. Τα παιδιά που συμμετείχαν στο πρόγραμμα είναι συνολικά 52. Τα αγόρια στο σύνολο τους είναι λιγότερα (23 αγόρια στο σύνολο) έναντι των κοριτσιών (25 κορίτσια στο σύνολο). Παρατηρείται ωστόσο μια ισοδύναμη κατανομή του μαθητικού πληθυσμού των δύο δημοτικών σχολείων, αφού οι δύο τάξεις έχουν από 26 μαθητές η κάθε μια.

Πίνακας 1 Φύλο

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	N	%	N	%	N	%
	Σύνολο		Λεόντειος		Ναύσταθμος	
ΦΥΛΟ						
ΑΓΟΡΙΑ	23	44,2	12	46,2	11	42,3
ΚΟΡΙΤΣΙΑ	25	48,1	12	46,2	13	50,0
ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ	4	7,7	2	7,7	2	7,7
ΣΥΝΟΛΟ	52	100	26	100	26	100

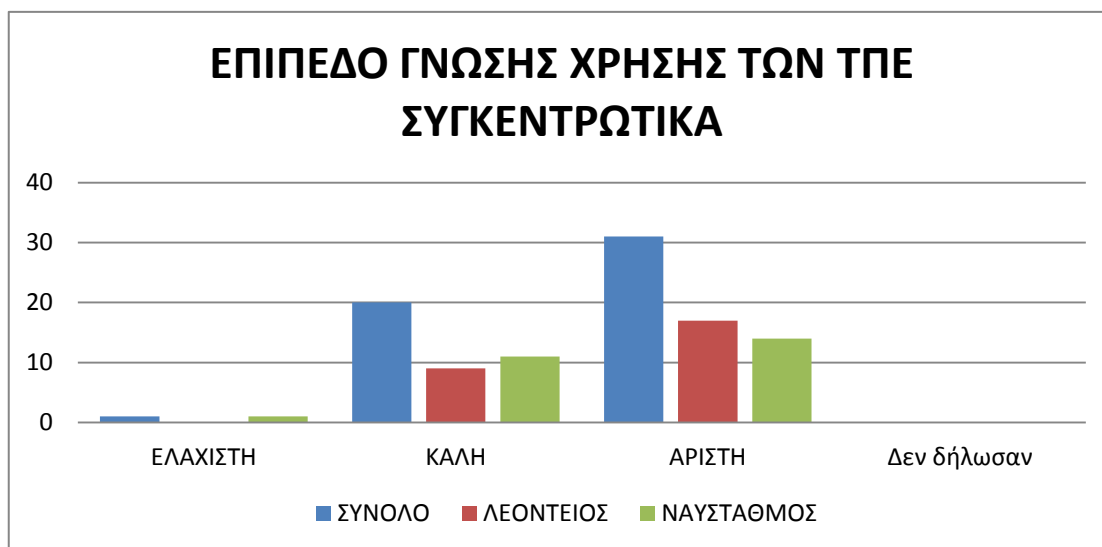

4.2 Τεχνολογικό προφίλ των μαθητών

Στον πίνακα 2.1 παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά του δείγματος ως προς το επίπεδο γνώσης χρήσης των ΤΠΕ.

Πίνακας 2.1 Επίπεδο γνώσης χρήσης των ΤΠΕ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	N	%	N	%	N	%
	Σύνολο		Λεόντειος		Ναύσταθμος	
ΕΠΙΠΕΔΟ ΓΝΩΣΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΤΠΕ						
ΕΛΑΧΙΣΤΗ	1	1,9	0	0	1	3,8
ΚΑΛΗ	20	38,5	9	34,6	11	42,3
ΑΡΙΣΤΗ	31	59,6	17	65,4	14	53,8
Δεν δήλωσαν	0	0	0	0	0	0

Όπως φαίνεται από τα στοιχεία του πίνακα το επίπεδο γνώσης χρήσης Τ.Π.Ε. είναι κατά 59,9 % άριστο. Καλή γνώση δηλώνουν τα παιδιά και των δύο σχολείων σε ποσοστό 38,5 %, ενώ μόνο ένας μαθητής (1,9%) δηλώνει πως γνωρίζει ελάχιστα ως προς τη χρήση των νέων τεχνολογιών.

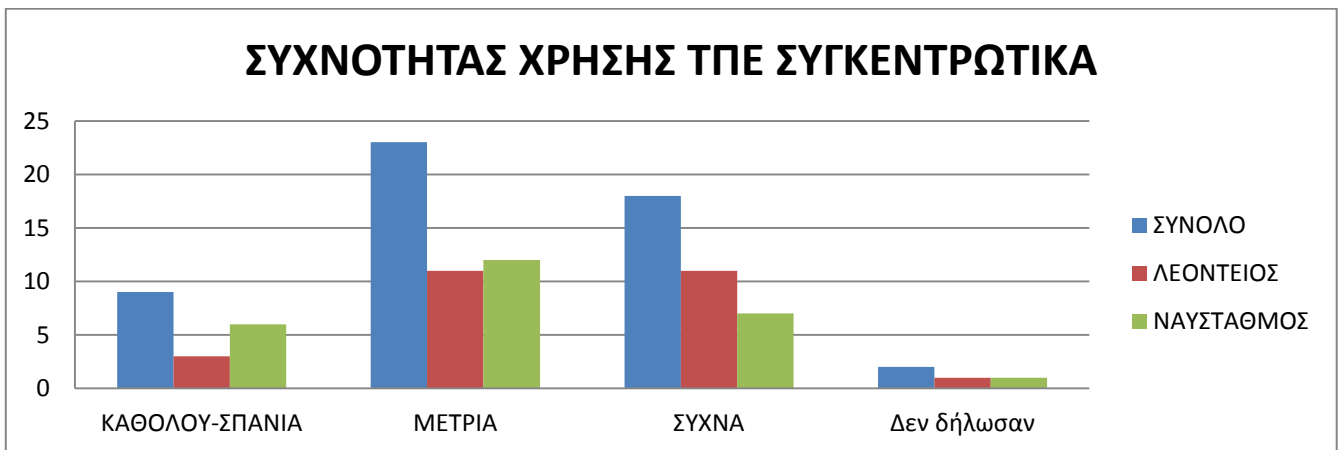
Στον πίνακα 2.2 παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά του δείγματος ως προς τη συχνότητα χρήσης των ΤΠΕ. Στον πίνακα 2.3 παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά του δείγματος ως προς τη διαθεσιμότητα τεχνολογικών μέσων.

Πίνακας 2.2 Συχνότητα χρήσης ΤΠΕ

ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΧΡΗΣΗΣ ΤΠΕ						
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	N	%	N	%	N	%
	Σύνολο		Λεόντειος		Ναύσταθμος	
ΚΑΘΟΛΟΥ-ΣΠΑΝΙΑ	9	17,3	3	11,5	6	23,1
ΜΕΤΡΙΑ	23	44,2	11	42,3	12	46,2
ΣΥΧΝΑ	18	34,6	11	42,3	7	26,9
Δεν δήλωσαν	2	3,8	1	3,8	1	3,8

Πίνακας 2.3 Διαθεσιμότητα Τεχνολογικών μέσων

ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ						
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	N	%	N	%	N	%
	Σύνολο		Λεόντειος		Ναύσταθμος	
ΚΑΘΟΛΟΥ-ΜΙΚΡΗ	0	0	0	0	0	0
ΜΕΤΡΙΑ	7	13,5	2	7,7	5	19,2
ΜΕΓΑΛΗ	43	82,7	23	88,5	20	76,9
Δεν δήλωσαν	2	3,8	1	3,8	1	3,8

Ως προς τη συχνότητα χρήσης των Νέων Τεχνολογιών από τα στατιστικά στοιχεία φαίνεται πως η πλειοψηφία των μαθητών χρησιμοποιεί μέτρια προς συχνά τις Τ.Π.Ε. σε ποσοστό 44,2% και 34,6 % αντίστοιχα. Μόλις το 17.3% δηλώνει πως δεν χρησιμοποιεί ή σπάνια χρησιμοποιεί τις νέες τεχνολογίες. Ως προς τη διαθεσιμότητα των τεχνολογικών μέσων, το 82,7% των μαθητών συνολικά δηλώνει πως διαθέτει και στο σχολείο και στο σπίτι όλα τα απαραίτητα τεχνολογικά μέσα σε μεγάλο βαθμό.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ EXANTE-EXPOST

1ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ: Πώς αντιμετωπίζουν οι μαθητές το ενδεχόμενο ότι μπορούν να επικοινωνούν και να κάνουν μάθημα με τον δάσκαλο τους μέσω τηλεδιάσκεψης; Κατά πόσο η συμμετοχή τους στις τηλεδιασκέψεις επηρέασε τις αρχικές τους απόψεις;

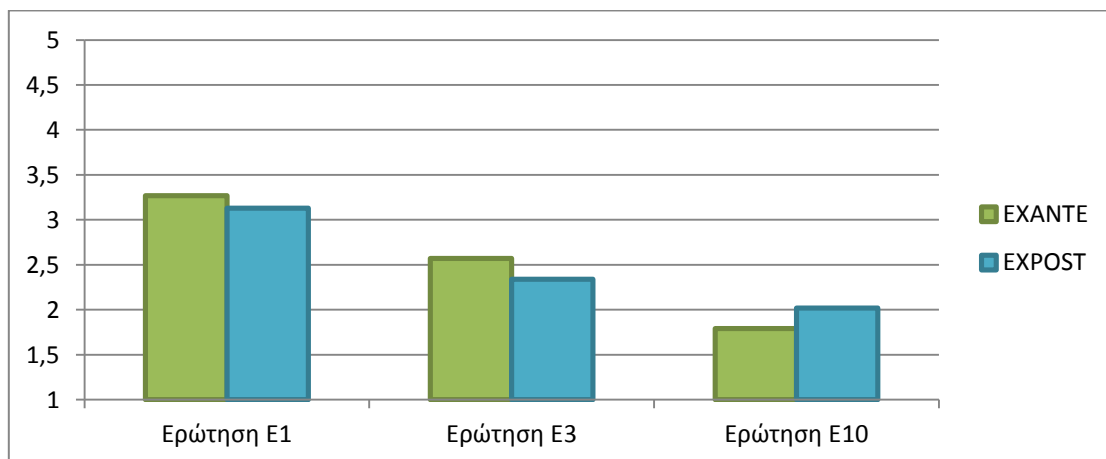
Στους πίνακες 4,5,6,7 που ακολουθούν παρουσιάζονται τα δεδομένα των κοινών ερωτημάτων ομαδοποιημένα με βάση τους στόχους που τέθηκαν βάση των ερωτηματολογίων Exante- Expost όπου αναφέρονται οι απόψεις των μαθητών πριν την έναρξη των τηλεδιασκέψεων (Exante) και μετά την ολοκλήρωσή τους (Expost) για τα κάτωθι ερωτήματα:

Πίνακας 4

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ		N	M. O.	S.D.	sig
E1. Θα ήταν θετικό το γεγονός να μπορώ να επικοινωνώ με το/τη δάσκαλο/α μου μέσω μιας οθόνης ή ενός Η/Υ	EXANTE	52	3,27	1,548	
	EXPOST	47	3,13	1,483	
E3. Θα ήταν θετικό το γεγονός να παρακολουθώ το/τη δάσκαλο/α μου, να μου κάνει μάθημα μέσω μιας οθόνης ή ενός Η/Υ.	EXANTE	51	2,57	1,552	
	EXPOST	47	2,34	1,564	
E10. Το να μιλάω με το/τη δάσκαλο/α μου από κοντά (στην τάξη), είναι για μένα το ίδιο ακριβώς με το να τον/την βλέπω από την οθόνη του Η/Υ.	EXANTE	52	1,79	1,160	
	EXPOST	47	2,02	1,343	

Πίνακας 4 EXANTE – EXPOST

Συμφωνώ (5), Μάλλον συμφωνώ (4), Ούτε συμφωνώ, Ούτε διαφωνώ (3), Μάλλον διαφωνώ (2), Διαφωνώ (1)

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία οι μαθητές αρχικά έδειξαν να είναι ουδέτεροι προς μάλλον θετικοί (3,27) στο ενδεχόμενο να επικοινωνούν με το δάσκαλο τους μέσω μιας οθόνης ή ενός Η/Υ. Η ουδέτερη στάση των μαθητών φαίνεται να μην αλλάζει μετά την ολοκλήρωση των τηλεδιασκέψεων (3,13). Επίσης, στο γεγονός να μπορούν να παρακολουθούν το δάσκαλο τους να κάνει μάθημα μέσω μιας οθόνης ή Η/Υ,

αρχικά παρατηρείται μια μάλλον αρνητική στάση (2,57), η οποία μετά την ολοκλήρωση των τηλεδιασκέψεων (2,34) δεν φαίνεται να διαφοροποιείται. Τέλος, πριν την έναρξη των τηλεδιασκέψεων παρατηρείται μια αρνητική στάση (1,79) ως προς το ερώτημα που αναφέρει ότι να μιλούν με το δάσκαλο τους από κοντά είναι ακριβώς το ίδιο με το να του μιλούν μέσω ενός Η/Υ, μια άποψη που μάλλον δεν αλλάζει (2,02) μετά την ολοκλήρωση των τηλεδιασκέψεων.

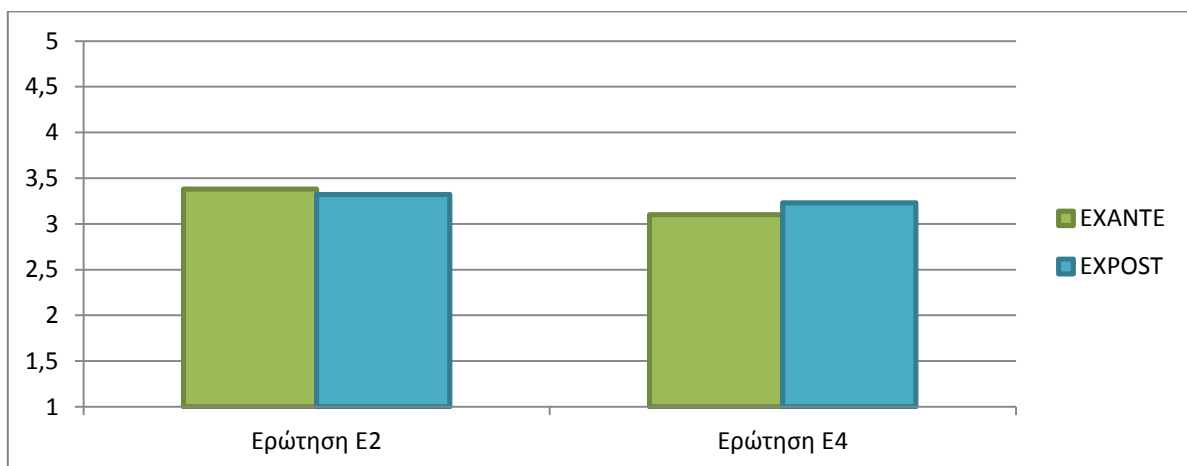
2ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ: Ποιες είναι οι απόψεις των μαθητών αναφορικά με το ενδεχόμενο ότι μπορούν να επικοινωνήσουν και συνεργαστούν από απόσταση με άλλους μαθητές μιας απομακρυσμένης τάξης μέσω τηλεδιάσκεψης; Κατά πόσο η συμμετοχή τους στις τηλεδιασκέψεις επηρέασε τις αρχικές τους απόψεις;

Πίνακας 5

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ		N	M.O.	S.D.	sig
Ε2. Θα ήταν θετικό το γεγονός να μπορώ να επικοινωνώ με τους συμμαθητές μου μέσω μιας οθόνης ή ενός Η/Υ.	EXANTE	52	3,38	1,549	
	EXPOST	47	3,32	1,548	
Ε4. Θα ήταν θετικό το γεγονός να μπορώ να συνεργάζομαι με τους συμμαθητές μου μέσω μιας οθόνης ή ενός Η/Υ.	EXANTE	52	3,10	1,563	
	EXPOST	47	3,23	1,507	

Πίνακας 5 EXANTE – EXPOST

Συμφωνών (5), Μάλλον συμφωνών (4), Ούτε συμφωνών, Ούτε διαφωνών (3), Μάλλον διαφωνών (2), Διαφωνών (1)

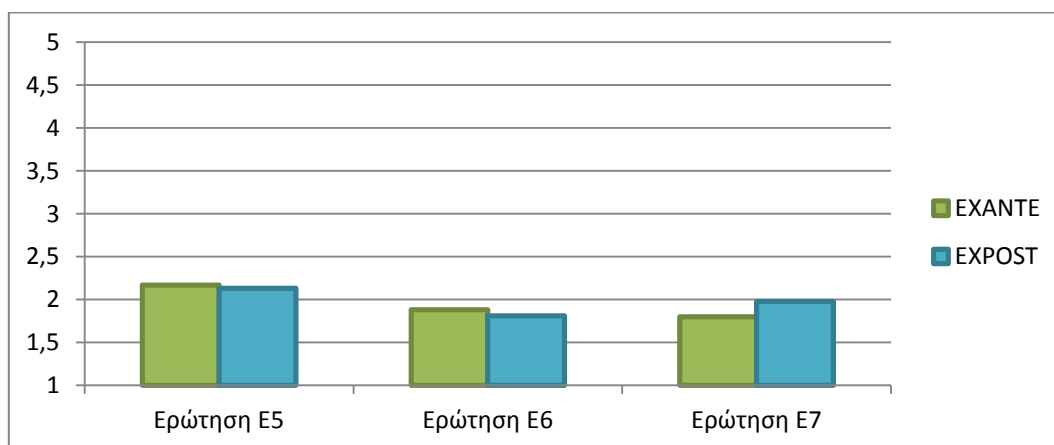
Ως προς το αν θα ήταν θετικό το γεγονός η επικοινωνία με τους συμμαθητές να γίνεται μέσω μιας οθόνης ή ενός Η/Υ, πριν την έναρξη των τηλεδιασκέψεων τα δεδομένα έδειξαν πως υπάρχει μια ουδέτερη προς μάλλον θετική στάση (3,38), η οποία μάλλον δεν αλλάζει (3,32) μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος. Στη συνέχεια, φαίνεται να διατηρείται η ουδέτερη στάση των μαθητών (3,10) και ως προς το γεγονός της συνεργασίας με τους συμμαθητές τους μέσω μιας οθόνης ή ενός Η/Υ, μια στάση που μάλλον δεν αλλάζει και μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος (3,23).

Πίνακας 6

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ		N	M.O.	S.D.	sig
E5. Αν είχα τη δυνατότητα να παρακολουθώ τα μαθήματα από την οθόνη του Η/Υ, δεν θα υπήρχε λόγος να πάω στο σχολείο.	EXANTE	52	2,17	1,368	
	EXPOST	47	2,13	1,393	
E6. Θα ήθελα να μην έρχομαι στο σχολείο και να παρακολουθώ τα μαθήματα των δασκάλων από τον Η/Υ του σπιτιού μου.	EXANTE	51	1,88	1,306	
	EXPOST	47	1,81	1,209	
E7. Θα ήθελα να μην έρχομαι στο σχολείο και να επικοινωνώ με τους συμμαθητές μου από τον Η/Υ του σπιτιού μου.	EXANTE	50	1,8	1,245	
	EXPOST	47	1,98	1,327	

Πίνακας 6 EXANTE – EXPOST

Συμφωνώ (5), Μάλλον συμφωνώ (4), Ούτε συμφωνώ, Ούτε διαφωνώ (3), Μάλλον διαφωνώ (2), Διαφωνώ (1)

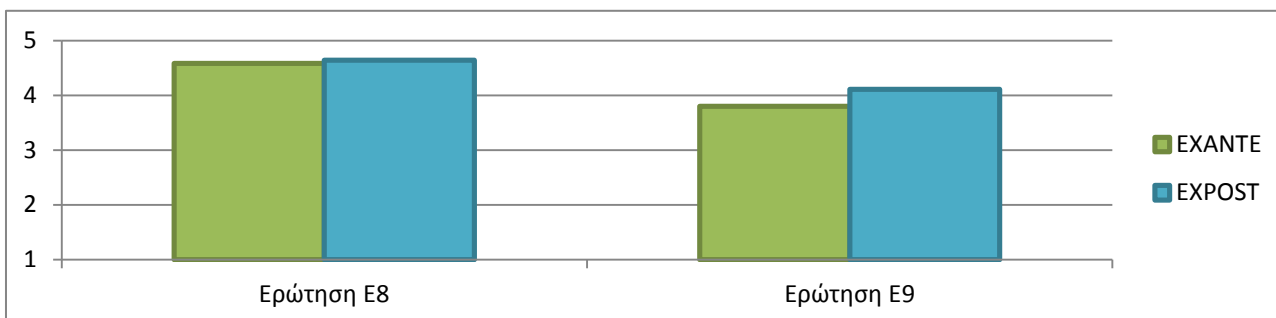
Στα ερωτήματα του πίνακα 6 και συγκεκριμένα στην ερώτηση E5 που αναφέρει «εάν υπήρχε η δυνατότητα να παρακολουθώ τα μαθήματα από την οθόνη του Η/Υ, δεν θα υπήρχε λόγος να πάω στο σχολείο» οι μαθητές φαίνεται να έχουν μάλλον αρνητική στάση (2,17) πριν την έναρξη των τηλεδιασκέψεων. Η στάση αυτή μάλλον ισχυροποιείται (2,13) μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα. Ως προς το ενδεχόμενο να παρακολουθούν οι μαθητές τα μαθήματα από τον Η/Υ του σπιτιού τους, οι μαθητές φαίνεται να έχουν μάλλον αρνητική στάση (1,88) πριν την έναρξη των τηλεδιασκέψεων. Η στάση αυτή δεν φαίνεται να διαφοροποιείται μετά την ολοκλήρωση τους (1,81). Τέλος, ως προς το ερώτημα E7, όπου αναφερόταν στην αποχή από το σχολικό περιβάλλον και στην επικοινωνία με τους συμμαθητές από τον Η/Υ του σπιτιού παρατηρείται αρχικά μια μάλλον αρνητική στάση (1,8) από τους μαθητές. Αν και καταγράφεται μια μικρή μάλλον αύξηση του M.O. (1,98) μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος, η στάση των μαθητών δεν φαίνεται να αλλάζει.

Πίνακας 7

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ		N	M.O.	S.D.	sig
Ε8. Το παιχνίδι στο σχολείο και η συναναστροφή με τους συμμαθητές μου είναι πολύ σημαντική υπόθεση για μένα.	EXANTE	52	4,58	0,667	
	EXPOST	47	4,64	0,792	
Ε9. Οι καλύτεροι φίλοι μου είναι στο σχολείο.	EXANTE	50	3,8	1,429	
	EXPOST	47	4,11	1,272	

Πίνακας 7 EXANTE – EXPOST

Συμφωνώ (5), Μάλλον συμφωνώ (4), Ούτε συμφωνώ, Ούτε διαφωνώ (3), Μάλλον διαφωνώ (2), Διαφωνώ (1)

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία του πίνακα 7 οι μαθητές έχουν μια μάλλον θετική άποψη για τη σπουδαιότητα των δια ζώσης συναναστροφών με τους συμμαθητές(4,58), μια τάση που αυξάνεται και μάλλον ενισχύεται μετά την ολοκλήρωση των τηλεδιασκέψεων (4,64). Τέλος, οι καλύτεροι φίλοι των παιδιών φαίνεται να είναι στο σχολείο (3,8) μια τάση που φαίνεται πως δεν αλλάζει μετά από τις τηλεδιασκέψεις (4,11).

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ONGOING

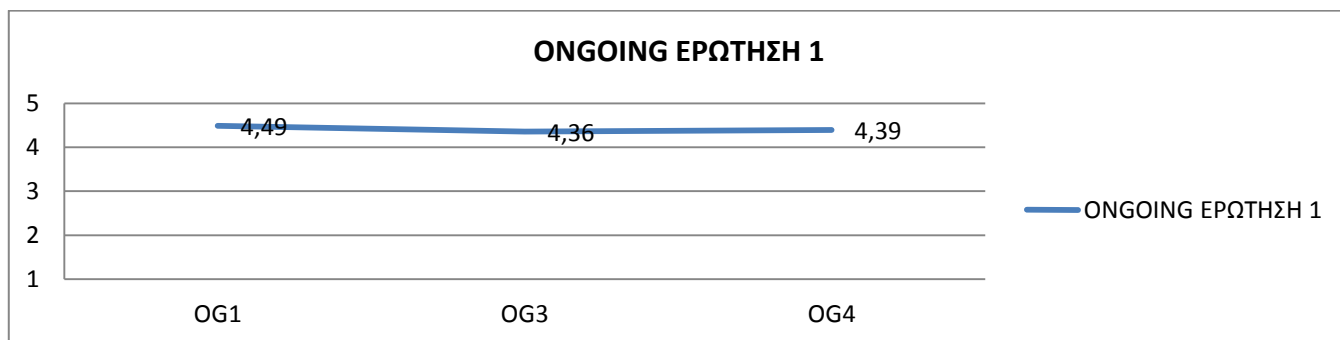
1ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ: Πώς αντιμετωπίζουν οι μαθητές το ενδεχόμενο ότι μπορούν να επικοινωνούν και να κάνουν μάθημα με τον δάσκαλο τους μέσω τηλεδιάσκεψης; Κατά πόσο η συμμετοχή τους στις τηλεδιασκέψεις επηρέασε τις αρχικές τους απόψεις;

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται τα δεδομένα των κοινών ερωτημάτων των ερωτηματολογίων Ongoing 1,3,4 (δεν παραδόθηκαν τα ερωτηματολόγια ongoing 2) όπου αναφέρονται οι απόψεις των μαθητών αμέσως μετά την ολοκλήρωση των τηλεδιασκέψεων για τα κάτωθι ερωτήματα:

Πίνακας 8

ONGOING ΕΡΩΤΗΣΗ 1		N	M.O.	S.D.	sig
Ο νέος τρόπος με τον οποίο έγινε η διδασκαλία ήταν εύκολος να τον παρακολουθήσω.	OG1	49	4,49	0,711	
	OG3	50	4,36	0,898	
	OG4	49	4,39	0,909	

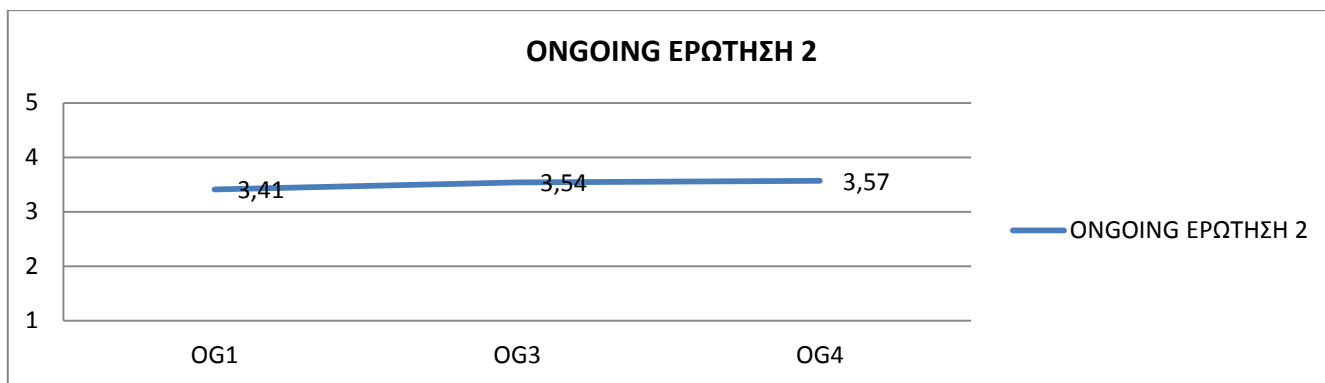
Συμφωνώ (5), Μάλλον συμφωνώ (4), Ούτε συμφωνώ, Ούτε διαφωνώ (3), Μάλλον διαφωνώ (2), Διαφωνώ (1)

Πίνακας 9

ONGOING ΕΡΩΤΗΣΗ 2		N	M.O.	S.D.	sig
Ο νέος τρόπος διδασκαλίας με έφερε ακόμα πιο κοντά στο/στη δάσκαλο/α μου.	OG1	49	3,41	1,353	
	OG3	50	3,54	1,265	
	OG4	49	3,57	1,528	

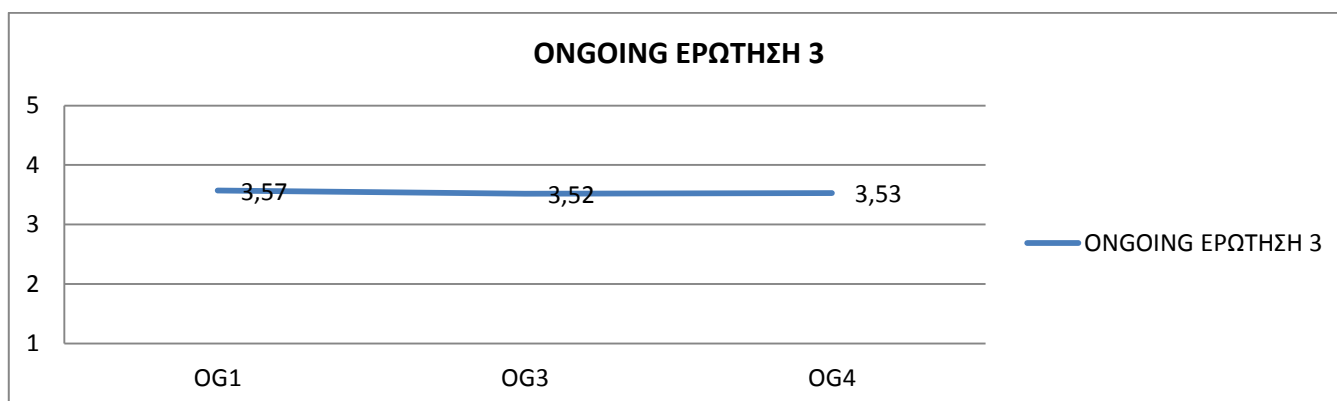
Συμφωνώ (5), Μάλλον συμφωνώ (4), Ούτε συμφωνώ, Ούτε διαφωνώ (3), Μάλλον διαφωνώ (2), Διαφωνώ (1)

Πίνακας 10

ONGOING ΕΡΩΤΗΣΗ 3		N	M.O.	S.D.	sig
Αισθάνομαι το/τη δασκάλα της άλλης τάξης, που βλέπω από την οθόνη σαν το/τη δικό/ή μου δάσκαλο/α.	OG1	49	3,57	1,514	
	OG3	50	3,52	1,555	
	OG4	49	3,53	1,473	

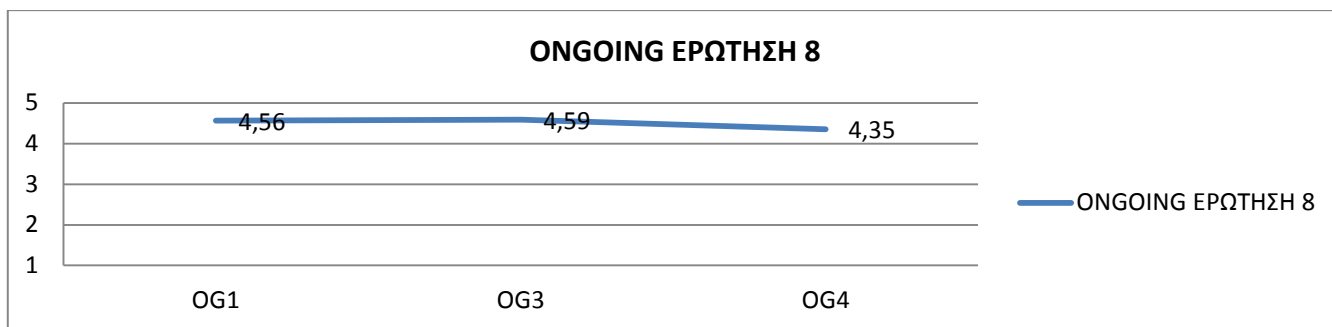
Συμφωνώ (5), Μάλλον συμφωνώ (4), Ούτε συμφωνώ, Ούτε διαφωνώ (3), Μάλλον διαφωνώ (2), Διαφωνώ (1)

Πίνακας 11

ONGOING ΕΡΩΤΗΣΗ 8		N	M.O.	S.D.	sig
Ο νέος τρόπος διδασκαλίας είναι πολύ ευχάριστος.	OG1	48	4,56	0,681	
	OG3	49	4,59	0,674	
	OG4	48	4,35	0,838	

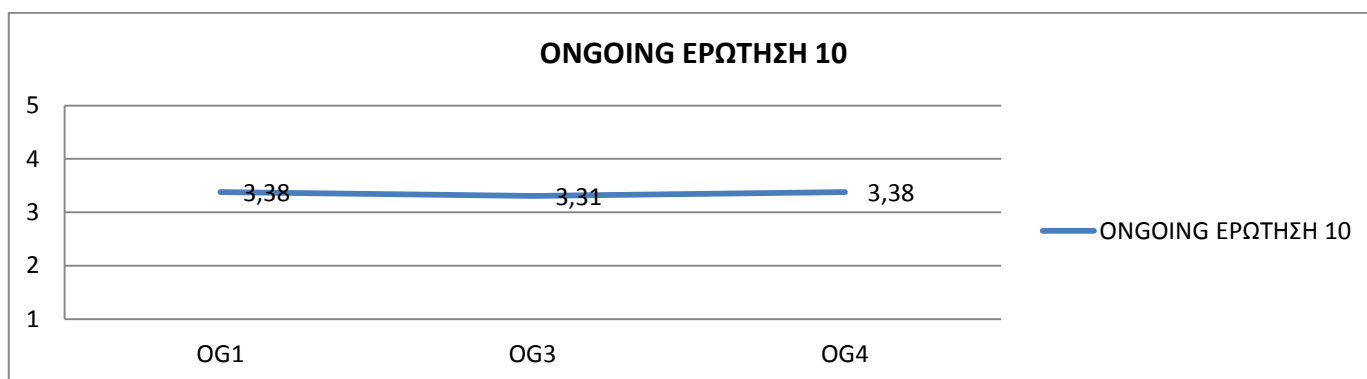
Συμφωνώ (5), Μάλλον συμφωνώ (4), Ούτε συμφωνώ, Ούτε διαφωνώ (3), Μάλλον διαφωνώ (2), Διαφωνώ (1)

Πίνακας 12

ONGOING ΕΡΩΤΗΣΗ 10		N	M.O.	S.D.	sig
Με το νέο τρόπο διδασκαλίας μαθαίνω ευκολότερα αυτά που μας λέει ο δάσκαλος/α μου.	OG1	47	3,38	1,407	
	OG3	49	3,31	1,342	
	OG4	48	3,38	1,525	

Συμφωνώ (5), Μάλλον συμφωνώ (4), Ούτε συμφωνώ, Ούτε διαφωνώ (3), Μάλλον διαφωνώ (2), Διαφωνώ (1)

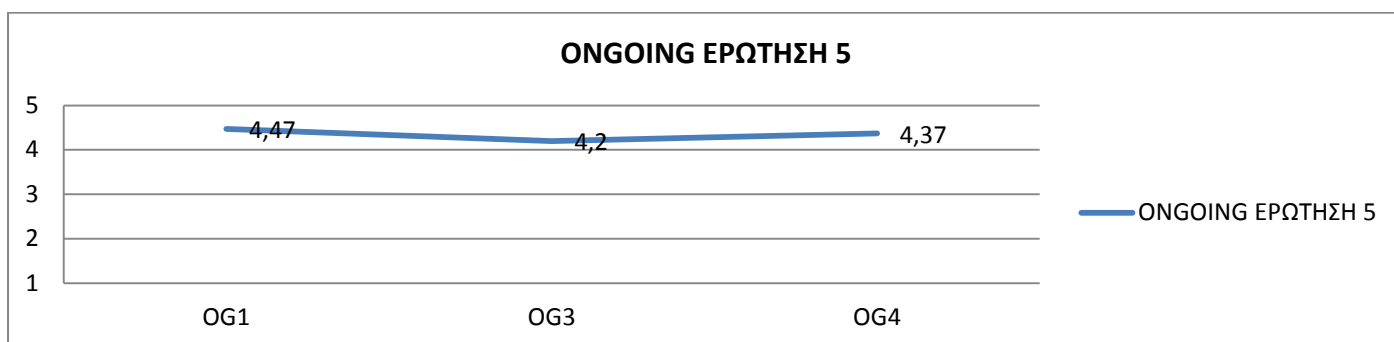
Οι μαθητές συμφωνούν σχεδόν σίγουρα ότι ο νέος τρόπος που έγινε η διδασκαλία ήταν εύκολος να τον παρακολουθήσουν (4,49, 4,36, 4,39). Ουδέτερη προς μάλλον θετική είναι η στάση τους σε σχέση με το γεγονός ότι ο νέος τρόπος διδασκαλίας τους έφερε ακόμα πιο κοντά στο δάσκαλό τους (3,41, 3,54, 3,57). Ουδέτεροι προς μάλλον θετικοί δηλώνουν οι μαθητές στο γεγονός ότι αισθάνονται τον δάσκαλό της άλλης τάξης που βλέπουν στην οθόνη σαν τον δικό τους δάσκαλο (3,57, 3,52, 3,53). Επίσης, συμφωνούν στο ότι ο νέος τρόπος διδασκαλίας ήταν ευχάριστος (4,56, 4,59, 4,35) και είναι ουδέτεροι προς θετικοί στο γεγονός ότι με το νέο τρόπο διδασκαλίας μαθαίνουν ευκολότερα αυτά που τους λέει ο δάσκαλος (3,38, 3,31, 3,38).

2ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ: Ποιες είναι οι απόψεις των μαθητών αναφορικά με το ενδεχόμενο ότι μπορούν να επικοινωνήσουν και συνεργαστούν από απόσταση με άλλους μαθητές μιας απομακρυσμένης τάξης μέσω τηλεδιάσκεψης; Κατά πόσο η συμμετοχή τους στις τηλεδιασκέψεις επηρέασε τις αρχικές τους απόψεις;

Πίνακας 13

ONGOING ΕΡΩΤΗΣΗ 5		N	M.O.	S.D.	sig
Ο νέος τρόπος διδασκαλίας μου έδωσε τη δυνατότητα να γνωρίσω τα παιδιά της άλλης τάξης.	OG1	49	4,47	0,844	
	OG3	50	4,20	1,212	
	OG4	49	4,37	1,149	

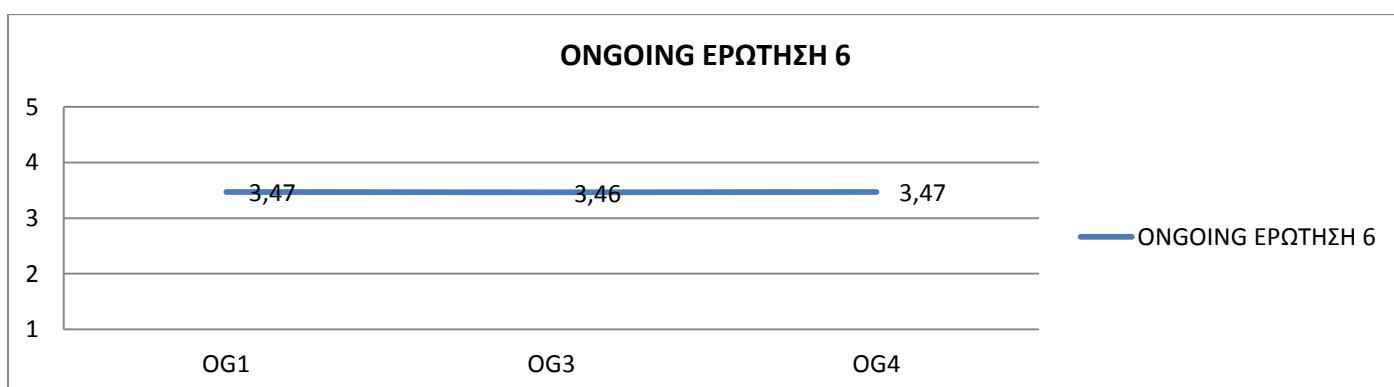
Συμφωνώ (5), Μάλλον συμφωνώ (4), Ούτε συμφωνώ, Ούτε διαφωνώ (3), Μάλλον διαφωνώ (2), Διαφωνώ (1)

Πίνακας 14

ONGOING ΕΡΩΤΗΣΗ 6		N	M.O.	S.D.	sig
Αισθάνομαι τα παιδιά της τάξης που βλέπω στην οθόνη, όπως τους συμμαθητές της τάξης μου.	OG1	49	3,47	1,487	
	OG3	50	3,46	1,555	
	OG4	49	3,47	1,569	

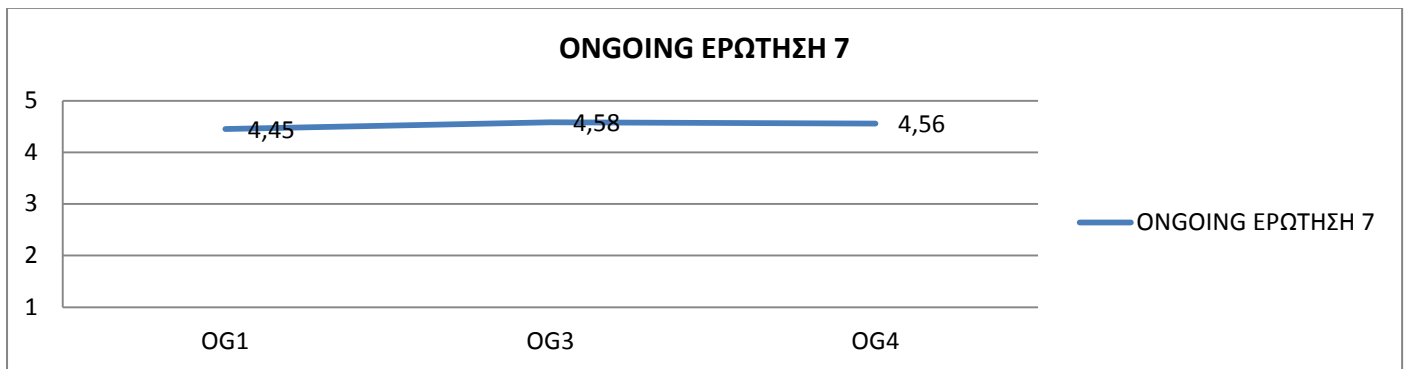
Συμφωνώ (5), Μάλλον συμφωνώ (4), Ούτε συμφωνώ, Ούτε διαφωνώ (3), Μάλλον διαφωνώ (2), Διαφωνώ (1)

Πίνακας 15

ONGOING ΕΡΩΤΗΣΗ 7		N	M.O.	S.D.	sig
Με κάποια από τα παιδιά της άλλης τάξης θα ήθελα να γίνω φίλος/η.	OG1	49	4,45	0,891	
	OG3	50	4,58	0,731	
	OG4	48	4,56	0,796	

Συμφωνώ (5), Μάλλον συμφωνώ (4), Ούτε συμφωνώ, Ούτε διαφωνώ (3), Μάλλον διαφωνώ (2), Διαφωνώ (1)

Οι μαθητές φαίνεται να συμφωνούν με την άποψη ότι ο νέος τρόπος διδασκαλίας τους έδωσε τη δυνατότητα να γνωρίσουν τα παιδιά της άλλης τάξης (4,47, 4,20, 4,37) και θα ήθελαν να γίνουν φίλοι με κάποια από τα παιδιά της άλλης τάξης (4,45, 4,58, 4,56). Τέλος, ουδέτερη προς μάλλον θετική είναι η στάση των μαθητών στο γεγονός ότι αισθάνονται τους μαθητές που βλέπουν στην οθόνη όπως τους συμμαθητές τους (3,47, 3,36, 3,47).

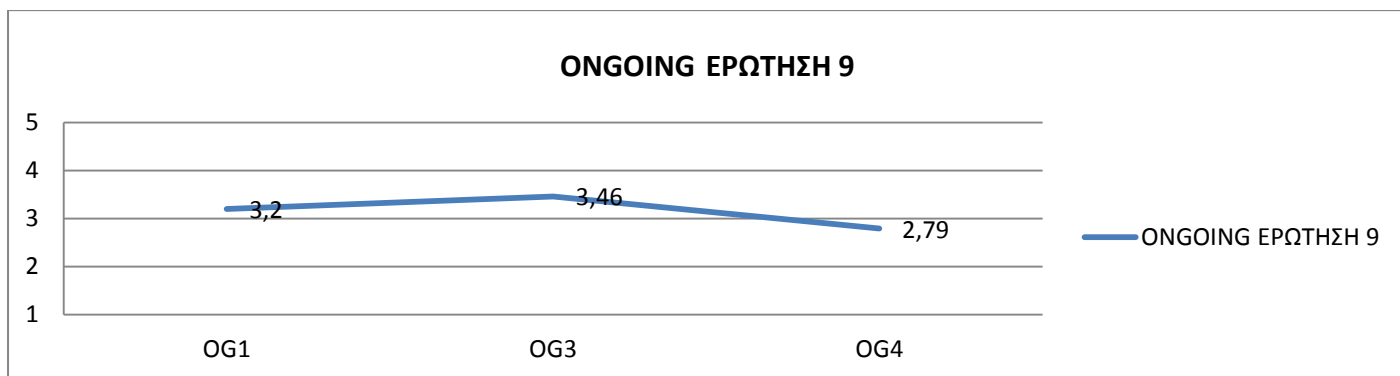
3ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ: Με ποιο τρόπο οι μαθητές αντιμετώπισαν την πιθανότητα να αντικατασταθεί η πρόσωπο με πρόσωπο διδασκαλία με μαθήματα μέσω τηλεδιάσκεψης αποκλειστικά από το σπίτι τους;

Κατά πόσο η συμμετοχή τους στις τηλεδιασκέψεις επηρέασε τις αρχικές τους απόψεις;

Πίνακας 16

ONGOING ΕΡΩΤΗΣΗ 9		N	M.O.	S.D.	sig
Ο νέος τρόπος διδασκαλίας μου αρέσει περισσότερο από τη διδασκαλία στην τάξη μόνο με το/τη δάσκαλο/α μου.	OG1	49	3,20	1,429	
	OG3	50	3,46	1,313	
	OG4	48	2,79	1,557	

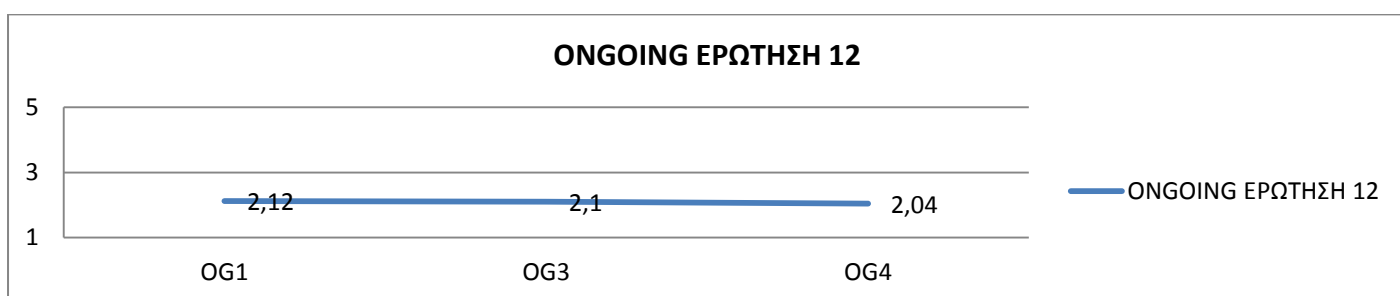
Συμφωνώ (5), Μάλλον συμφωνώ (4), Ούτε συμφωνώ, Ούτε διαφωνώ (3), Μάλλον διαφωνώ (2), Διαφωνώ (1)

Πίνακας 17

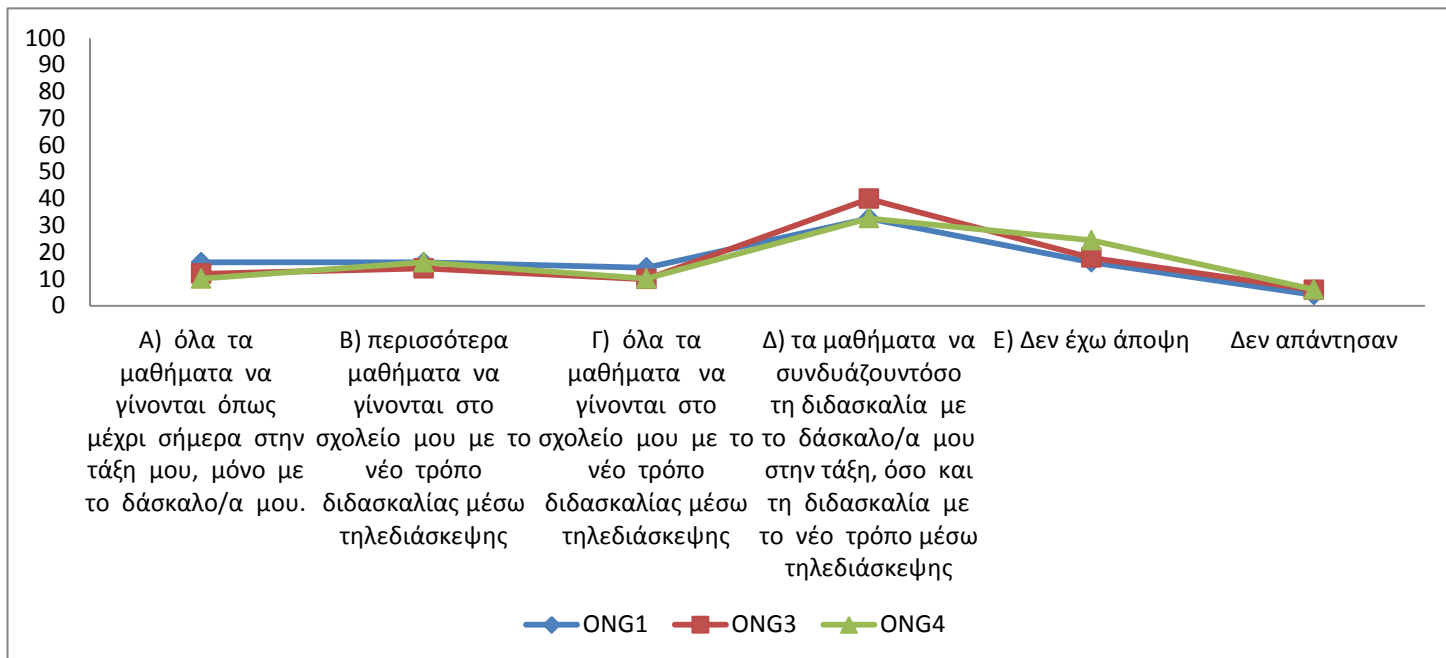
ONGOING ΕΡΩΤΗΣΗ 12		N	M.O.	S.D.	sig
Αν είχα τη δυνατότητα να παρακολουθήσω το μάθημα από μια οθόνη στο σπίτι μου, θα το προτιμούσα από το να πηγαίνω κάθε μέρα στο σχολείο.	OG1	49	2,12	1,438	
	OG3	49	2,10	1,432	
	OG4	48	2,04	1,473	

Συμφωνώ (5), Μάλλον συμφωνώ (4), Ούτε συμφωνώ, Ούτε διαφωνώ (3), Μάλλον διαφωνώ (2), Διαφωνώ (1)

Πίνακας 18

ONGOING ΕΡΩΤΗΣΗ 13	%		
13. Θα ήθελα:	ONG 1	ONG 3	ONG 4
Α) <u>όλα</u> τα μαθήματα να γίνονται όπως μέχρι σήμερα στην τάξη μου, μόνο με το δάσκαλο/α μου.	16,3	12,0	10,2
Β) <u>περισσότερα</u> μαθήματα να γίνονται στο σχολείο μου με το νέο τρόπο διδασκαλίας μέσω τηλεδιάσκεψης	16,3	14,0	16,3
Γ) όλα τα μαθήματα να γίνονται στο σχολείο μου με το νέο τρόπο διδασκαλίας μέσω τηλεδιάσκεψης	14,3	10,0	10,2
Δ) τα μαθήματα να συνδυάζουν τόσο τη διδασκαλία με το δάσκαλο/α μου στην τάξη, όσο και τη διδασκαλία με το νέο τρόπο μέσω τηλεδιάσκεψης	32,7	40,0	32,7
Ε) Δεν έχω άποψη	16,3	18,0	24,5
Δεν απάντησαν	4,1	6,0	6,1

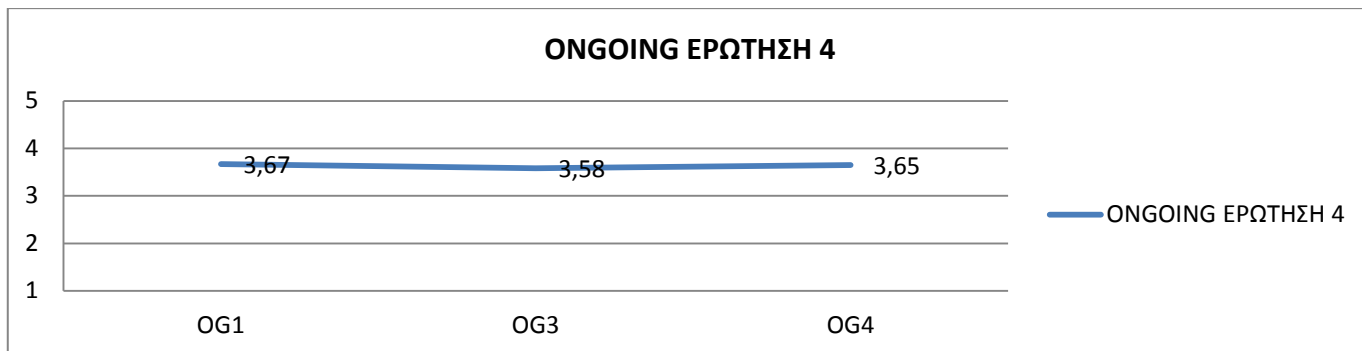
Οι μαθητές φαίνεται να έχουν ουδέτερη στάση ως προς το νέο τρόπο διδασκαλίας (3,20, 3,46, 2,79). Επίσης, φαίνεται πως μάλλον διαφωνούν στο ενδεχόμενο να παρακολουθούν το μάθημα από μια οθόνη στο σπίτι από το να πηγαίνουν κάθε μέρα στο σχολείο (2,12, 2,10, 2,04). Τέλος, οι μαθητές φαίνεται να επιλέγουν και στις τρεις φάσεις των ερωτηματολογίων, τον συνδυασμό της διδασκαλίας με το δάσκαλο με τις τηλεδιασκέψεις σε ποσοστό 32,7% , 40,0% , 32,7%, ακολουθούν σε ποσοστό 16,3%, 18%, 24,5% οι μαθητές που δεν εκφράζουν άποψη ενώ φαίνεται να υπάρχει και η επιθυμία τα περισσότερα ή ακόμη και όλα τα μαθήματα να γίνονται με το νέο τρόπο διδασκαλίας σε ποσοστό 16,3%, 14%, 16,3% και 14,3%, 10% και 10,2% αντίστοιχα. Τέλος, φαίνεται πως κάποιοι μαθητές, τα ποσοστά των οποίων μάλλον μειώνονται μεταξύ των τηλεδιασκέψεων, δεν επιθυμούν να αλλάξει ο τρόπος διδασκαλίας και επιλέγουν σε ποσοστό 16,3%, 12% και 10,2% όλα τα μαθήματα να γίνονται όπως μέχρι σήμερα στην τάξη, μόνο με το δάσκαλο/α .

4ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ: Κατά πόσο οι τηλεδιασκέψεις επηρεάζουν τις απόψεις των μαθητών σχετικά με τη λειτουργία του σχολείου ως φορέα κοινωνικοποίησης;

Πίνακας 19

		N	M.O.	S.D.	sig
ONGOING ΕΡΩΤΗΣΗ 4					
Ο νέος τρόπος διδασκαλίας με έφερε πιο κοντά με τους συμμαθητές της τάξης μου.	OG1	48	3,67	1,464	
	OG3	50	3,58	1,444	
	OG4	48	3,65	1,480	

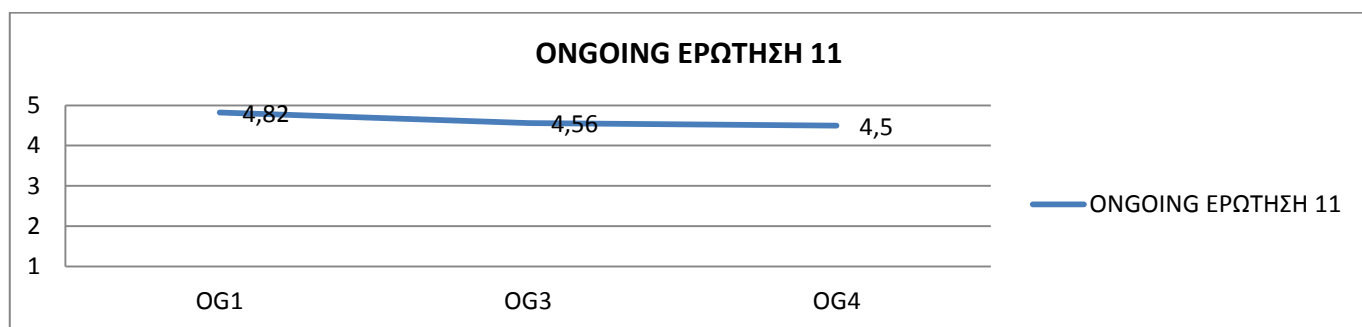
Συμφωνώ (5), Μάλλον συμφωνώ (4), Ούτε συμφωνώ, Ούτε διαφωνώ (3), Μάλλον διαφωνώ (2), Διαφωνώ (1)

Πίνακας 20

ONGOING ΕΡΩΤΗΣΗ 11		N	M.O.	S.D.	sig
Επιθυμώ να γνωρίσω από κοντά τα παιδιά και το/τη δάσκαλο/α της άλλης τάξης, που βλέπω στην οθόνη.	OG1	49	4,82	0,441	
	OG3	50	4,56	0,884	
	OG4	48	4,50	1,130	

Συμφωνώ (5), Μάλλον συμφωνώ (4), Ούτε συμφωνώ, Ούτε διαφωνώ (3), Μάλλον διαφωνώ (2), Διαφωνώ (1)

Η στάση των μαθητών ως προς το νέο τρόπο διδασκαλίας και το βαθμό ενίσχυσης των σχέσεων με τους συμμαθητές φαίνεται να είναι ουδέτερη προς μάλλον θετική (3,67, 3,58, 3,65) ενώ επιθυμούν να γνωρίσουν από κοντά τον εκπαιδευτικό της άλλης τάξης, που βλέπουν στην οθόνη (4,82 , 4,56, 4,50).

Το Ερωτηματολόγιο της Τάξης μου (TET)

Το ερωτηματολόγιο της τάξης μου (TET) πριν και μετά – κλίμακα MCI (My Class Inventory sf), B. Fraser, G. Anderson and H. Walberg. Μετάφραση – Προσαρμογή Ηλία Γ. Ματσαγγούρα. Το MCI (TET) αξιολογεί πέντε στοιχεία, που διαπιστώθηκε ότι αποτελούν δείκτες του ψυχολογικού κλίματος της τάξης και συσχετίζονται άμεσα με την αποτελεσματικότητα της τάξης στον ακαδημαϊκό και συναισθηματικό τομέα (Ματσαγγούρας, 2000:190-191). Κατά τον Ματσαγγούρα (2000:186) με τον όρο ψυχολογικό κλίμα της σχολικής τάξης εννοούμε το συναισθηματικό τρόπο με τον οποίο οι μαθητές μιας τάξης βιώνουν και αντιλαμβάνονται τις ψυχοκοινωνιολογικές σχέσεις που αναπτύσσονται μέσα στην τάξη.

Οι διαστάσεις του ψυχολογικού κλίματος της τάξης στην κλίμακα MCI/TET

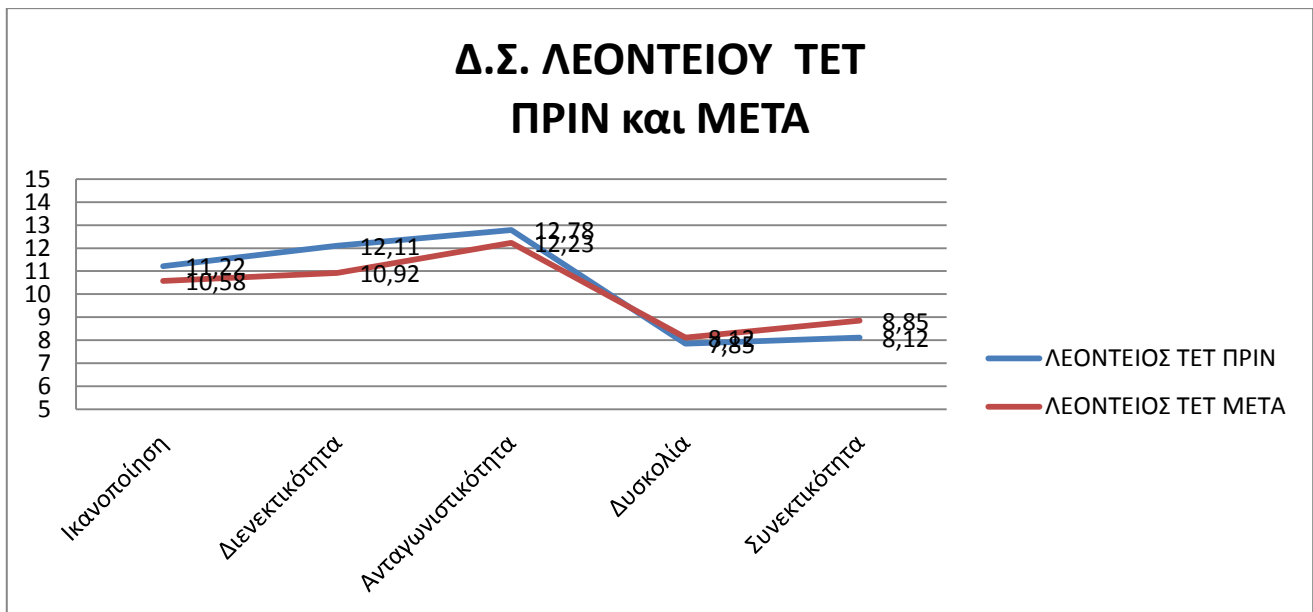
ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ
Ικανοποίηση (satisfaction): ο βαθμός ικανοποίησης του μαθητή (συνδέεται με τους εσωτερικούς παράγοντες της κινητοποίησης).	1, 6 , 11, 16 & 21
Διενεκτικότητα (friction): αναφέρεται στην ύπαρξη διαφωνιών και συγκρούσεων ανάμεσα στα μέλη της ομάδας.	2, 7, 12, 17 & 22
Ανταγωνιστικότητα (competiveness): διακρίνεται μεταξύ ατόμων και ομάδων και ο βαθμός της εξαρτάται από την οργάνωση της σχολικής τάξης.	3, 8, 13, 18 & 23
Δυσκολία (difficulty): αναφέρεται στο βαθμό δυσκολίας των γνωστικών αντικειμένων.	4, 9 , 14, 19 & 24
Συνεκτικότητα (cohesiveness): αναφέρεται στο αίσθημα συνοχής που αναπτύσσεται μεταξύ ατόμων που συνεργάζονται για κάποιο χρονικό διάστημα.	5, 10 , 15, 20 & 25

5ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ: Κατά πόσο οι τηλεδιασκέψεις επηρεάζουν το Ψυχολογικό Κλίμα της Τάξης ;

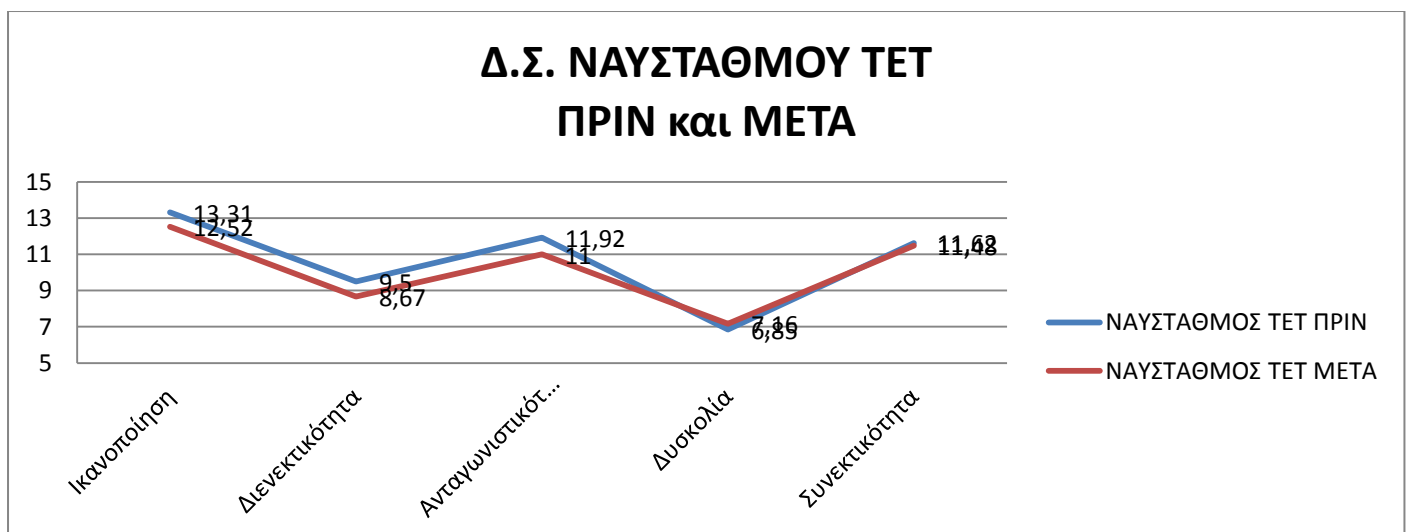
Στόχος είναι η σκιαγράφηση της εικόνας του ψυχολογικού κλίματος της τάξης. Στον πίνακα 21 που ακολουθεί παρατίθενται τα στατιστικά δεδομένα από την εφαρμογή του MCI στα Δημοτικά Σχολεία Λεοντείου και Ναυστάθμου πριν και μετά την ολοκλήρωση των τηλεδιασκέψεων.

Πίνακας 21

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΡΙΝ				ΜΕΤΑ			
	ΛΕΟΝΤΕΙΟΣ		ΝΑΥΣΤΑΘΜΟΣ		ΛΕΟΝΤΕΙΟΣ		ΝΑΥΣΤΑΘΜΟΣ	
	Μ.Ο.	Τ.Α.	Μ.Ο.	Τ.Α.	Μ.Ο.	Τ.Α.	Μ.Ο.	Τ.Α.
Ικανοποίηση	11,22	2,736	13,31	2,753	10,58	2,358	12,52	2,4
Διενεκτικότητα	12,11	3,735	9,50	3,244	10,92	3,807	8,67	3,158
Ανταγωνιστικότητα	12,78	1,948	11,92	2,727	12,23	2,535	11,00	2,949
Δυσκολία	7,85	2,203	6,85	2,588	8,12	2,166	7,16	2,641
Συνεκτικότητα	8,12	3,655	11,62	3,287	8,85	3,619	11,48	3,572

Από τα δεδομένα του πίνακα και την οπτική αναπαράσταση του γραφήματος παρατηρείται ως προς τους Μ.Ο. για την **ικανοποίηση** (11,22 πριν και 10,58 μετά) και τη **συνεκτικότητα** (8,85 πριν και 8,12 μετά) μια μάλλον μικρή διαφοροποίηση μεταξύ των ερωτηματολογίων. Οι τιμές των Μ.Ο. φαίνεται να μειώνονται μετά τις τηλεδιασκέψεις, ωστόσο η ικανοποίηση και η συνεκτικότητα παρουσιάζουν χαμηλές τιμές γενικά. «Με δεδομένο το εύρος των τιμών που μπορεί να λάβει η κάθε διάσταση (5-15), προκύπτει αβίαστα η διαπίστωση ότι η «τυπική» τάξη του ελληνικού Δημοτικού Σχολείου παρουσιάζει υψηλές τιμές στις διαστάσεις της ικανοποίησης, του ανταγωνισμού και της συνεκτικότητας» (Ματσαγγούρας, 2000: 193), κάτι τέτοιο δεν παρατηρούμε εδώ. Οι διαστάσεις **διενεκτικότητα** (12,11 πριν και 10,92 μετά) και **ανταγωνιστικότητα** (12,78 πριν και 12,23 μετά) είναι μάλλον υψηλές αρχικά, ωστόσο διαπιστώνεται μείωση των τιμών των Μ.Ο. μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος. Η **δυσκολία** δεν φαίνεται να είναι χαμηλή (7,85 και 8,12) αλλά μάλλον παρουσιάζει μέτριες τιμές, αν και ελάχιστα αυξάνεται μετά την ολοκλήρωση των τηλεδιασκέψεων.

Από τα δεδομένα του πίνακα και την οπτική αναπαράσταση του γραφήματος παρατηρείται για τις διαστάσεις **ικανοποίηση** (13,31 πριν & 12,52 μετά), **διενεκτικότητα** (9,5 πριν & 8,67 μετά) και **ανταγωνιστικότητα** (11,92 πριν & 11,0 μετά) μια μάλλον μικρή μείωση στις τιμές των Μ.Ο.. Σύμφωνα με τον Ματσαγγούρα (2000),

αμιγώς θετικό στοιχείο του ψυχολογικού κλίματος θεωρείται η υψηλή ικανοποίηση και η μέτρια διενεκτικότητα. Στη συγκεκριμένη περίπτωση φαίνεται να υπάρχει ένα μάλλον θετικό κλίμα. Οι τιμές για τη διάσταση της **συνεκτικότητας** (11,62 πριν & 11,48 μετά) είναι μάλλον μέτριες και δεν παρουσιάζουν μεγάλη απόκλιση στις τιμές των Μ.Ο. μεταξύ των δύο ερωτηματολογίων. Τέλος, η διάσταση της **δυσκολίας** (6,85 πριν & 7,16 μετά) είναι μάλλον χαμηλή προς μέτρια, χωρίς έντονες αποκλίσεις μεταξύ των δύο τιμών.

Ως προς το **πρώτο ερευνητικό ερώτημα**, που εξετάζει το πώς αντιμετωπίζουν οι μαθητές το ενδεχόμενο ότι μπορούν να επικοινωνούν και να κάνουν μάθημα με τον δάσκαλο τους μέσω τηλεδιάσκεψης και κατά πόσο η συμμετοχή τους στις τηλεδιασκέψεις επηρέασε τις αρχικές τους απόψεις παρατηρούμε ότι:

- ❏ Οι μαθητές φαίνεται να έχουν ουδέτερη στάση ως προς την επικοινωνία τους με τον/την δάσκαλο/α.
- ❏ Δεν επιθυμούν να παρακολουθούν το δάσκαλο τους να κάνει μάθημα μέσω μιας οθόνης ή Η/Υ, αντίθετα προτιμούν την φυσική παρουσία του/της δασκάλου/ας στην τάξη.
- ❏ Οι μαθητές δηλώνουν αρνητικοί στο ενδεχόμενο επικοινωνίας και διδασκαλίας από τον δάσκαλο τους μέσω τηλεδιάσκεψης.
- ❏ Οι μαθητές συμφωνούν σχεδόν σίγουρα ότι ο νέος τρόπος που έγινε η διδασκαλία ήταν ευχάριστος και εύκολος να τον παρακολουθήσουν.

Οι τηλεδιασκέψεις δεν φαίνεται να επηρέασαν τις αρχικές απόψεις των μαθητών.

Ως προς το **δεύτερο ερευνητικό ερώτημα**, που εξετάζει τις απόψεις των μαθητών αναφορικά με το ενδεχόμενο ότι μπορούν να επικοινωνήσουν και συνεργαστούν από απόσταση με άλλους μαθητές μιας απομακρυσμένης τάξης μέσω τηλεδιάσκεψης και κατά πόσο η συμμετοχή τους στις τηλεδιασκέψεις επηρέασε τις αρχικές τους απόψεις παρατηρούμε ότι:

- ❏ Οι μαθητές είναι ουδέτεροι ως προς την επικοινωνία και την συνεργασία μέσω τηλεδιάσκεψης με τους συμμαθητές τους. Η συμμετοχή τους στις τηλεδιασκέψεις δεν φαίνεται να επηρέασε τις αρχικές τους απόψεις.
- ❏ Συμφωνούν ότι ο νέος τρόπος διδασκαλίας τους έδωσε τη δυνατότητα να γνωρίσουν τα παιδιά της απομακρυσμένης τάξης και να τους αισθανθούν όπως και τους συμμαθητές τους.

Ως προς το **τρίτο ερευνητικό ερώτημα**, που εξετάζει με ποιο τρόπο οι μαθητές αντιμετώπισαν την πιθανότητα να αντικατασταθεί η πρόσωπο με πρόσωπο διδασκαλία με μαθήματα μέσω τηλεδιάσκεψης αποκλειστικά από το σπίτι τους και κατά πόσο η συμμετοχή τους στις τηλεδιασκέψεις επηρέασε τις αρχικές τους απόψεις παρατηρούμε ότι:

- ❏ Δηλώνουν αρνητικοί στο ενδεχόμενο να αντικατασταθεί το παραδοσιακό μάθημα με μαθήματα μέσω τηλεδιάσκεψης, αντίθετα επιθυμούν τη φυσική παρουσία τους στο σχολείο. Οι τηλεδιασκέψεις δεν φαίνεται να επηρέασαν τις αρχικές τους απόψεις.
- ❏ Ωστόσο επιθυμούν τον συνδυασμό της διδασκαλίας με το δάσκαλο με τις τηλεδιασκέψεις.

Ως προς το **τέταρτο ερευνητικό ερώτημα**, που εξετάζει το κατά πόσο οι τηλεδιασκέψεις επηρεάζουν τις απόψεις των μαθητών σχετικά με την λειτουργία του σχολείου ως φορέα κοινωνικοποίησης παρατηρούμε ότι:

- 📌 Το σχολείο παραμένει κύριος φορέας κοινωνικοποίησης. Οι μαθητές αναδεικνύουν και τονίζουν την σπουδαιότητα των δια ζώσης συναναστροφών με τους συμμαθητές τους.
- 📌 Επιθυμούν να γνωρίσουν τον εκπαιδευτικό της άλλης τάξης .
- 📌 Ωστόσο, οι τηλεδιασκέψεις δεν φαίνεται να ενίσχυσαν τις σχέσεις τους με τους συμμαθητές τους.

Ως προς το **πέμπτο ερευνητικό ερώτημα**, που εξετάζει το κατά πόσο οι τηλεδιασκέψεις επηρεάζουν το Ψυχολογικό Κλίμα της Τάξης παρατηρούμε ότι:

- 📌 Για το Δημοτικό Σχολείου της Λεοντείου το ψυχολογικό κλίμα της τάξης δεν φαίνεται να επηρεάστηκε από τη συμμετοχή των μαθητών στο πρόγραμμα των τηλεδιασκέψεων. Διαφοροποίηση παρατηρείται για τις διαστάσεις **διενεκτικότητα** και **ανταγωνιστικότητα** , όπου διαπιστώνεται μείωση των τιμών των Μ.Ο. μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος.
- 📌 Για το Δημοτικό Σχολείο του Ναυστάθμου δεν φαίνεται οι τηλεδιασκέψεις να επηρέασαν το ψυχολογικό κλίμα της τάξης.

Συμπερασματικά, φαίνεται οι τηλεδιασκέψεις να μην επηρέασαν τις απόψεις των μαθητών ως προς τα πέντε ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας μας. Οι στάσεις των μαθητών δεν φαίνεται να διαφοροποιήθηκαν μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος. Ωστόσο, λόγω του μικρού δείγματος και λαμβάνοντας υπόψη ότι το πρόγραμμα «ΟΔΥΣΣΕΑΣ» υλοποιείται σε δημοτικά σχολεία της Ελλάδας και της Κύπρου από το 2000, θεωρούμε πως τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας δεν μπορούν να θεωρηθούν αντιπροσωπευτικά και τα συμπεράσματα μας δεν μπορούν να γενικευθούν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αναστασιάδης, Π., Μανούσου Ε., Καρβούνης Λ. Φιλιπούσης Γ., Σιάκας Σπ., Τομαζινάκης Α., Γκίζα Π., Μαστοράκη Έ., Σπανουδάκης Α., Ταγγίλη Ν., Χαχλάκης Γ., Κουκούλης Ν., Πουλά Ε., Ρόδη Ά. (2012), Τεχνολογίες της Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση, στο Χ. Καραγιαννίδης, Π. Πολίτης & Η. Καρασαββίδης (επιμ.), *Πρακτικά Εργασιών 8ου Πανελληνίου Συνεδρίου με Διεθνή Συμμετοχή*, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος
- Αναστασιάδης, Π., Μανούσου, Θ., Σιάκας, Φιλιπούσης, Κουκούλης, . . . , & Καρβούνης (2011). Η Τηλεδιάσκεψη στην υπηρεσία της συνεργατικής οικοδόμησης της γνώσης και της διαθεματικής προσέγγισης. Από τη Θεωρία στην Πράξη:«ΟΔΥΣΣΕΑΣ 2011: Περιβάλλον – Μεσόγειος Θάλασσα Ενεργειακή επανάσταση - Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας». *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 6, .
- Αναστασιάδης, Π. (2014). Η έρευνα για την ΕΞΑΕ με τη χρήση των ΤΠΕ (e-learning) στο Ελληνικό Τυπικό Εκπαιδευτικό Σύστημα. Ανασκόπηση και προοπτικές για την Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, Vol.10, 5-32.
- Anastasiades, P. (2003). Distance Learning in Elementary Schools in Cyprus: The evaluation Methodology and Results. *Computers & Education*, Vol. 40 (1), 17-40.
- Anastasiades, P. et al. (2010). Interactive Videoconferencing for collaborative learning at a distance in the school of 21st century: A case study in elementary schools in Greece. *Computers & Education*, Vol 54 (2), 321-339.
- Ανδριώτης, Κ. (2003). *Ποσοτική έρευνα και ανάλυση δεδομένων με τη χρήση του SPSS 11.5*. Αθήνα: Κλειδάριθμος.
- Γκίζα, Π. (2011). *Διερεύνηση απόψεων μαθητών του δημοτικού σχολείου σχετικά με την συμμετοχή τους στο ερευνητικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα παιδαγωγικής αξιοποίησης τηλεδιάσκεψης «Οδυσσέας»*. (Αδημοσίευτη μεταπτυχιακή εργασία). Πανεπιστήμιο Κρήτης, Ρέθυμνο.
- Ματσαγγούρας, Η. (2000). *Η Σχολική Τάξη* Αθήνα: Γρηγόρης.
- Ραλλίας, Δ., Αναστασιάδης, Π. (2015). Δημιουργία διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού με την μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. *8th International Conference in Open & Distance Learning*. November 2015, Athens, Greece

- Hambiaouris, Raptis, & Rapti (2009). Μία σύνθετη διδακτική παρέμβαση στα πλαίσια ενός υβριδικού –ομαδοσυνεργατικού μαθησιακού περιβάλλοντος με τη χρήση της δικτυακής τεχνολογίας. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, Vol.5, 88-101.